

Slik skaffer du ytelseserklæring og CE-merke for kabler som skal ha fast og varig installasjon i byggverk

Direktoratet for byggkvalitet startet i 2020 et markedstilsyn med kabler for alminnelig bruk i byggverk, det vil si installasjonskabler, kraftkabler, tele- og datakabler, optiske kabler og styringskabler som skal ha fast og varig installasjon. Disse kablene omfattes av regelverket i byggevareforordningen, og er dekket av den harmoniserte standarden NEK EN 50575: 2014/A1:2016.

Gjennom markedstilsynet ser direktoratet på produkt dokumentasjon. I tillegg skal noen av kablernes branntekniske egenskaper testes.

Direktoratet har bedt om følgende dokumentasjon fra alle utvalgte aktører:

- ytelseserklæringen (på norsk, svensk eller dansk)
- CE-merking (en kopi eller et bilde)
- produktsertifikat (gjelder kun produkter som ligger i system 1+)
- bruksanvisning/monteringsanvisning og sikkerhetsinformasjon

I noen tilfeller har vi bedt om ytterligere dokumentasjon som er lagt til grunn for å fastsette kablernes ytelse og egenskaper.

Kabler omfattes av flere ulike EU-rettsakter, blant annet byggevareforordningen og lavspenningsdirektivet. Kablene skal oppfylle alle kravene i de aktuelle rettsaktene før de omsettes på EØS-markedet. Dette informasjonsbladet er en veiledning til hvordan du skaffer ytelseserklæring og CE-merke, blant annet informasjon om hvilke opplysninger disse dokumentene skal inneholde og eksempler på ytelseserklæring og CE-merke som oppfyller kravene i de aktuelle EU-regelverkene.

Ytelseserklæring

Kabler som omfattes av standarden NEK EN 50575: 2014/A1:2016 skal ha en ytelseserklæring og være CE-merket når de omsettes. Dette innebærer at CE-merke og ytelseserklæring må følge kablene, enten i papirform eller elektronisk.

Byggevareforordningen bestemmer hvilken informasjon som skal være i ytelseserklæring. I vedlegg III til byggevareforordningen finner du en mal sammen med anvisninger for hvordan produsenten skal utforme ytelseserklæringen. De ulike varetypene skal ha en egen ytelseserklæring, og det må være redegjort for alle vesentlige egenskaper for den aktuelle varetypen. Dersom produktet omsettes i Norge, må ytelseserklæringen være på norsk, svensk eller dansk.

Hvem skal utforme ytelseserklæringen?

Det er bare produsenten av en byggevare som skal utforme ytelseserklæringen. Produsenten er den som skaffer til veie en byggevare under sitt eget navn eller varemerke, og gjennom ytelseserklæringen tar produsenten på seg ansvaret for at produktet oppfyller de angitte ytelsene.

Distributører og importører har ansvar for at ytelseserklæringen og annen relevant informasjon om byggevaren følger med til sluttkunden når produktet selges. Dersom en distributør eller importør velger å omsette et produkt under sitt eget navn eller varemerke, tar distributøren eller importøren over produsentansvaret og må selv sørge for å utforme ytelseserklæring og CE-merke for produktet.

Varetyper og sporbarhet

Produsenten bestemmer varetype, som skal ha en unik identifikasjonskode. Denne identifikasjonskoden skal kunne spores gjennom ytelseserklæringens referansenummer, som også skal være oppgitt på CE-merkingen. Identifikasjonskoden og referansenummeret kan være identiske.

Varetypens unike identifikasjonskode og ytelseserklæringens referansenummer er viktig informasjon som sikrer sporbarhet mellom produktet og ytelseserklæringen.

En varetype er råmateriale eller en kombinasjon av flere råmaterialer som framstilles i en bestemt prosess og som har en bestemt ytelse for visse vesentlige egenskaper. Hovedregelen er at en ytelseserklæring skal referere til én spesifikk varetype. Det kan i noen tilfeller være tillatt å oppgi flere varettyper i samme ytelseserklæring, under forutsetning av at varetypens identifikasjonskode og varetypens ytelse oppgis tydelig for hver enkelt varetype.

Hvilke egenskaper skal det redegjøres for?

Alle vesentlige egenskaper i den harmoniserte produktstandardens ZA-tillegg skal oppgis i ytelseserklæringen. Dersom ytelsen for noen av egenskapene ikke kan deklarerer, skal det stå NPD, som er en forkortelse for «no performance determined» (ingen ytelse angitt). I ytelseserklæringen skal det ikke være deklarerert andre egenskaper enn de som er oppgitt i standardens ZA-tillegg.

De vesentlige egenskapene som er deklarerert i ytelseserklæringen, skal også framgå i CE-merkingen.

Informasjon om kjemikalier

EUs kjemikalierregelverk – omtalt som Reach (Registration, Evaluation, Authorisation of Chemicals) – inneholder bestemmelser om kjemikalier i produkter. Virksomheter må registrere stoffer de bruker i produkter til Det europeiske kjemikaliebyrået (ECHA). Virksomhetene må dokumentere egenskapene til stoffene og vise hvordan disse kan håndteres på en trygg måte for helse og miljø før de kan omsettes på markedet.

Spesielt farlige stoffer står oppført i kandidatlisten, som oppdateres to ganger i året. Miljødirektoratet har veiledninger og informasjon om Reach-forordningen og stoffer som er oppført i kandidatlisten. Dersom kablene inneholder kjemikalier som er på denne listen, skal denne informasjon følge med ytelseserklæringen.

Du finner mer informasjon her:

- Miljødirektoratets nettside om Reach-forordningen
- Det europeiske kjemikaliebyrået (European Chemicals Agency, ECHA)
- Lenke til gjeldende utgave av kandidatlisten

Eksempel på ytelseserklæring:

Ytelseserklæring

Nr. DoPOO1 ①

1. Varetypens unike identifikasjonskode: *Kabel XQXQ*
2. Tilsiktet bruksområde: *Alminnelig bruk i byggverk*
3. Produsent: *Foretaket AS, Industriveien 1, 1234 Byen*
4. Autorisert representant (hvis relevant): – ②
5. System eller systemer for vurdering og verifikasjon av byggevarers ytelser: *AVCP system 1+, 3 eller 4* ③
- 6a. Harmoniserad produktstandard: *NEK EN 50575: 2014/A1:2016*
- 6b. Teknisk(e) kontrollorgan: *Teknisk Kontrollorgan AS, NB nr. 0000*
7. Angitte ytelser: ④

Vesentlig egenskap:	Angitt ytelse:
Reaksjon ved brannpåvirkning	Dca – s2, d2, a1
Farlige stoffer	NPD

8. Bruk av hensiktsmessig teknisk dokumentasjon og/eller spesifikk teknisk dokumentasjon (hvis relevant):

Ytelser for denne byggevaren som er anført ovenfor, er i overensstemmelse med de angitte ytelsene. Denne ytelseserklæringen er utarbeidet i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 305/2011 under produsentens eneansvar, som anført ovenfor.

Underskrevet for produsenten og på dennes vegne av:

[Sted]
[Dato]
[Navn]
[Underskrift]

- ① Ytelseserklæringen skal ha et referansenummer. Referansenummeret kan være det samme som varetypens unike identifikasjonskode.
- ② Autorisert representant er en aktør som har fått skriftlig fullmakt fra en produsent til å handle på dennes vegne i forbindelse med visse oppgaver. Dette kan utelates dersom produsenten ikke har en slik representant.
- ③ I ytelseserklæringen skal det oppgis hvilket system for vurdering og verifikasjon av byggevarers ytelser (AVCP) som er lagt til grunn for kablene. Det benyttes ulike systemer for de ulike brannklassene for kabler:
 - brannklassene Aca, Bca og Cca: system 1+
 - brannklassene Dca og Eca: system 3
 - brannklasse F: system 4
- ④ Ytelsene for hver av byggevarens vesentlige egenskaper må oppgis. Dersom noen av ytelsene ikke kan deklarerer, skal det stå NPD («no performance determined» = ingen ytelse angitt).

CE-merke

Det skal bare være ett CE-merke på et produkt. Byggevarer som omfattes av flere EU-rettsakter bør ha referanse til alle rettsaktene som gjelder for produktet.

CE-merkets innhold angis i byggevareforordningens artikkel 9. Der understrekes det at enkelte opplysninger alltid skal være med, blant annet vesentlige egenskaper som produsenten har deklarerert. Opplysningene i CE-merket skal oppgis selv om det blir en oppramsing av det som står i ytelseserklæringen. CE-merket skal speile innholdet i ytelseserklæringen, og utformes derfor etter at ytelseserklæringen er laget.

Hovedregelen er at CE-merket skal være festet på produktet. Der det ikke er mulig, skal det

være festet på emballasjen eller framgå av papirer som følger med produktet.

Direktoratet for byggkvalitet ser at det kan være utfordringer med å feste et fullstendig CE-merke på kabler. Det gis derfor mulighet til at en kortversjon av CE-merket kan stå på selve produktet dersom en fullverdig versjon av CE-merket er festet på emballasjen.

CE-merket skal være avskilt fra eventuell annen merking av produktet. Innholdet i CE-merket skal bare referere til den varetypen merket festes på. Eksempelet under viser hva et CE-merke skal inneholde.

17 ¹	
Foretaket AS, Industriveien 1, 1234 Byen	
Teknisk kontrollorgan: OOOO ²	
Varetype: Kabel QXQ ³	
Ytelseserklæringens referansenummer: DoPOO1	
NEK EN 50575: 2014/A1:2016	
Kabel for alminnelig bruk i byggverk ⁴	
Vesentlig egenskap:	Angitt ytelse: ⁵
Reaksjon ved brannpåvirkning	Dca – s2, d2, a1

- ¹ Viser til de to siste sifrene i årstallet da CE-merket ble påført byggevaren for første gang.
- ² Identifikasjonsnummeret til det tekniske kontrollorganet.
- ³ Varetypens unike identifikasjonskode.
- ⁴ Beskrivelse av byggevaren og dens tilsiktede bruk.
- ⁵ CE-merkingen skal inneholde informasjon om byggvarens ytelser og egenskaper. Bare relevante egenskaper i henhold til ytelseserklæringen skal tas med. Egenskaper som refereres med NPD skal ikke stå i CE-merkingen.